

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IT-TMIEN SENA **IL-MALTI** **IL-ĦIN: Sagħtejn**

L-Isem u l-Kunjom: _____ Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteggjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

II-MARKI	It-Taħdit	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	13	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	15	
	Is-Smigh	12	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wara ahdem it-taħriġ dwarha.

Hekk kif tinżel ix-xemx, ir-raħlin kollha jgħosfru¹ u ma kienx jibqa' jidher wieħed minnhom fit-triq. Iżda fis-skiet tal-lejl għal San Rokku jkun hemm drawwa oħra li **taf l-għeruq tagħha mill-qedem**, tant li kienet tagħmel parti mill-Karnival. Iżda dan l-aħħar ħadet toġhma morra tant li ħafna raħlin bdew ikemmxu xufftejhom għalkemm kienu jemmnu li drawwa bħal din mhix se tinqata' kif ġieb u laħaq. (par. 1)

Filgħaxija kif kulhadd ikun kiel, in-nisa u t-tfal kif ikunu miġbura f'darhom imorru jorqdu. Iżda l-irġiel u ż-żgħażaġh joħorġu barra biex ikompu l-briju tal-Karnival qabel jisbaħ Ras ir-Randan. Min kien isib jissellef kunfratija², jilbisha u jniżżel il-barnuż twil biex jaħbi wiċċu u ma jibqax jidher ħlief par għajnejn iżebbgħu wara żewġ toqbiet irqaq. Min ma jsibx kunfratija, ikebbeb miegħu liżar abjad u jehmzu tajjeb b'labra tal-molla jew inkella jilbes kollox iswed u jdaħħal kaxxa ġo rasu u jorbotha m'għonqu. Kulhadd kien jerħilha lejn il-misraħ għax minn hawn kien jibda t-tbaħrid³. (par. 2)

Jekk ma tkunx taf bihom u tara daww il-figuri ma' wiċċek, jaħsduk, aktar u aktar meta jinzerta lejl bla qamar u f'idejhom ikun jeħtiġilhom iġorru xi fanal jew xemgħa. Għal żmien twil dan kien l-aqwa għors⁴ għar-raħlin. Kienu jidhru xi nofs tużżana jdoqqu l-kitarri, it-tnabar, iż-żaqq u s-sfavar u kulhadd jitmiegħek mat-toroq tar-raħal. Meta l-wiċċ ikun mġhotti kulhadd jagħmel l-arja u jsir bniedem ieħor. Hadd ma jibqa' timidu, mistħi jew bla kuraġġ. Bejn żifna u oħra kienu jinxteħtu fl-art jew fuq xi bankina biex jistrieħu. Hekk kienu jafu jagħmlu r-raħlin, xejn xejn ikunu aqwa mill-irħula l-oħra tal-madwar. (par. 3)

Iżda dawn l-aħħar snin beda jinqala' l-inkwiet. **Iċ-ċajt beda jaqleb għas-serjetà.** Min kien ikollu xi jgħid matul is-sena kien jerfagħha għal nhar il-Karnival biex ipattihielu. Bil-wiċċ mġhotti, **wieħed seta' jwaddab il-ġebba u jaħbi idu.** Jindiehes⁵ mal-oħrajn biex fil-kotra ma jinqabadx. Dan l-aħħar żewġ mġhammdin taw xebgħa lil wieħed raħħal u ħallewh għaxi taħt ħajt. Lil ieħor sgassawlu l-bieb tal-maqjel u ħarbtulu l-merħla li kienet riegda. Is-suspetti ma naqsux, imma jekk wieħed ma tarahx b'għajnejk, ma tista' tgħid xejn u ma tħarrek lil hadd. (par. 4)

(addattemnt ta' silta mir-rumanz "Il-Għar tax-Xitan" ta' J.J. Camilleri)

¹ jitiqlu, ma tarahomx iżjed

² libsa bajda jew skura li tintlibes minn raġel waqt purċissjoni

³ xalar, divertiment

⁴ briju

⁵ jagħmel ħabib

Aħdem dan it-taħriġ skont is-silta li qrajt.

20

1. Agħti isem lis-silta.

_____ (marka)

2. Għaliex taħseb li r-raġlin kienu jgħosfru kif tinzel ix-xemx?

_____ (marka)

3. Spjega x'ried ifisser l-awtur bl-espressjoni **"taf l-għerug tagħha mill-qedem."** (par. 1)

_____ (2 marki)

4. Għaliex taħseb li n-nisa u t-tfal ma kinux jipparteċipaw fil-Karnival tal-billejl?

_____ (2 marki)

5. X'kienu jagħmlu meta jinzerta lejl bla qamar?

_____ (marka)

6. Fisser l-espressjoni **"wieħed seta' jwaddab il-ġebbla u jaħbi idu"**. (par. 4)

_____ (2 marki)

7. Għaliex taħseb li l-awtur jgħid li **"iċ-ċajt beda jaqleb għas-serjetà"**?

_____ (marka)

8. Li kieku kont is-sindku ta' San Rokku, x'kont tagħmel biex tikkontrolla s-sitwazzjoni tal-Karnival ta' billejl? Semmi **żewġ** miżuri li kont tiegħu.

a. _____

b. _____ (2 marki)

9. Sib espressjoni / kelma mill-paragrafu indikat li tfisser l-istess bħal: (3 marki)

a. esperjenza kerha (minn *par. 1*) = _____

b. pjazza (minn *par. 2*) = _____

ċ. folla (minn *par. 4*) = _____

10. Fisser dawn l-espressjonijiet skont is-sens tas-silta: (3 marki)

a. kif ġieb u laħaq (*par. 1*) = _____

b. mgħammdin (*par. 4*) = _____

ċ. għaxi (*par. 4*) = _____

Għall-użu tal-għalliemha biss (ara l-iskema tal-marki):	Marki għall-ortografija / punteġġjatura:	2	1	0

IL-METALINGWA

1. Imla l-vojt tas-silta skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju.

13

(6 marki)

Il-ġar beda **jħewden** (**Verb fl-Imperfett** mill-Għerq

h-w-d-n) u jistaqsi min kien qed _____

(kelma waħda għal **jieħu lilu**) t-tuffieħ mill-ġardina.

_____ (**kongunzjoni ta' żmien**) li kien

jagħmel _____ (**Plural Shih** ta' siegħa)

għassa kuljum, _____ (**Verb fil-Perfett**

mill-għerq d-h-r) _____ (**2** fi kliem) irġiel

armati sew saħansitra bis-_____ (**Plural**

Miksuri ta' sellum). Mar fuqhom mill-ewwel u ċanfarhom bil-kbir sakemm ħarbu.

Baqa' ma jafx min kienu.

2. F'kull sentenza għandek issib żball ortografiku **wieħed**. Aqta' linja taħtu u wara ikteb is-sentenza b'mod tajjeb fl-ispazju provdut taħt. (4 marki)

a. Għal-lejla sportiva kien hemm kemm żgħażaħ kif ukoll kbar.

b. L-istudenti ma qatawx qalbhom għalkemm it-tellieqa kienet se tibda sagħtejn oħra.

ċ. Hādna gost nimxu ma' shabna minn Hāt-Tard għal Hāl Lija.

d. Kif ġie wiċċ'imb wiċċ mal-għalliem, ma kellux għażla oħra hlief li jmur wara.

3. Ikteb is-sentenzi bil-punteġġjatura meħtieġa. (3 marki)

Kif rana n-nannu stagħġeb. sejjaħ lin-nanna u qalilha: Ara min hawn, Marì In-nanna ħarġet tħaffef minn kamritha u staqsietu, "Għaliex dan l-għaġeb kollu" In-nannu qalilha, Issa morru aghlfu ftit iż-żiemel in-nagħaġ u l-mogħoż.

Taqsim B: IL-KITBA

Ikkeb bejn **150 u 200 kelma** dwar **WIEHED** minn dawn is-sugġetti:

25

1. Fi triqti għall-iskola, mit-tieqa tal-karozza. **Iddeskrivi.**
2. Sportiv/a li nammira. **Iddeskrivi.**
3. Taħseb li s-sugġetti kollha li qed titgħallem fl-iskola huma bżonjużi għalik? **Iddiskuti.**
4. L-annimali qegħdin hemm biex jaqdu lill-bniedem f'kulma jkun jixtieq u jrid. **Iddiskuti.**

► Ikteb in-numru tal-kitba li qgħazilt: _____

[illegible]

[illegible]

► IL-POEZIJA

Aqra din il-poezija u wara wiegħeb il-mistoqsijiet.

FILGHAXIJA ta' Pietru Pawl Grima

Bħal wieħed li sejjer għal safra qasira,
u jagħti lil ħbiebu dik l-aħħar tislija,
ix-xemx, illi naqqset mis-sħana, mid-dija
niežla fix-xefaq¹.

5 Is-sħab ta' madwarha, li jilma bil-ħmura,
qisuh xi ħuġġieġa, ta' ferħ ħabbarija,
qisuh maqgħad² miksi bil-porpra ħamr'nija,
ta' sultan qawwi.

10 Il-baħar, imqanqal minn żiffa ħafifa,
ibus dlonk il-plajja³ b'tnehida mtennija,
u b'dik it-tikmixa, fil-wieċ, ħamr'nija,
mera tas-sema!

15 Fis-siġar, li jħaddru fil-plajja, hdejn l-ilma,
l-għasafar, miġbura flimkien għalenija,
qed jgħannu għanjithom ta' kull filgħaxija,
qabel jistrieħu.

20 Ix-xemx għaddset rasha fil-baħar ħamrani
u l-kewkba, tal-ġhodwa u tal-lejl xandarija⁴
qed tgħajjat 'il sħabha, li jwennsu bid-dija
il-lejl sewdieni.

Il-qamar, bħal ċkejtna nofs qagħqa tal-fidda,
ifiġġ minn fuq għolja, bil-ħdura miksiya,
filwaqt li fuq artna, tad-dlam mustaxija⁵,
il-lejl qed jifrex.

¹ Orizzont, fejn tinżel ix-xemx

² Siġġu rjali miksi bi drapp fin

³ Xatt il-baħar

⁴ Ixxandar, tħabbar

⁵ Faxxa sewda li tintuża biex tħabbar il-mewt ta' xi ħadd

- 1a. X'tissejjaħ din it-tip ta' poeżija? _____ (marka)
- b. Iddiskuti l-metrika tagħha.
- _____
- _____ (2 marki)
2. Ma' xiex qed iqabbel inzul ix-xemx il-poeta fl-ewwel strofa?
- _____ (marka)
3. Sib eżempju ta' **anafora** mit-tieni strofa u ikteb għaliex jużaha l-poeta.
- _____
- _____ (2 marki)
4. X'atmosfera u ambjent qed johloq il-poeta tul il-poeżija? Agħti eżempji billi tikkwota.
- _____ (2 marki)
5. Fit-tielet strofa nsibu **personifikazzjoni** qawwija. Lil min isemmi l-poeta? Uri kif qed iħaddem il-pesonifikazzjoni.
- _____
- _____
- _____ (3 marki)
6. Il-poeta jagħti ħajja ġdida lin-natura ta' madwaru. F'madwar **60 kelma** ikteb kif il-poeta jara elementi tan-natura minn perspettiva differenti. Saħħaħ dan kollu bi kwotazzjonijiet.
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____ (4 marki)

Taħriġ A: Wieġeb dawn il-mistoqsijiet skont dak li smajt fis-silta. (3 marki)

1. Liema żewġ materjali importanti kienu jipproduċu Franza u l-Ġermanja?
i) _____ ii) _____
2. Liema huma t-tliet valuri tal-Unjoni Ewropea rappreżentati fl-innu?
i) _____
ii) _____
iii) _____
3. L-ewro hija l-munita uffiċjali tal-pajjiżi kollha tal-Unjoni Ewropea.
Veru ☐ Falz ☐

Taħriġ B: Immarka t-tweġiba t-tajba ✓ skont dak li smajt fis-silta. (3 marki)

4. It-Tieni Gwerra Dinjija ġrat bejn:
i) l-1939 u l-1955. ☐
ii) l-1939 u l-1945. ☐
iii) l-1937 u l-1965. ☐
5. Il-ftehim li sar fl-1957 sar bejn:
i) żewġ pajjiżi. ☐
ii) erba' pajjiżi. ☐
iii) sitt pajjiżi. ☐
6. Il-bandiera tal-Unjoni Ewropea hija magħmula minn:
i) 12-il stilla blu f'forma ta' ċirku fuq sfond isfar. ☐
ii) 12-il stilla safra f'forma ta' kwadru fuq sfond skur. ☐
iii) 12-il stilla safra f'forma ta' ċirku fuq sfond ikħal. ☐

Taħriġ Ċ: Imla l-vojt b'informazzjoni skont dak li smajt fis-silta. (6 marki)

7.	Robert Schuman	
8.	27	
9.	445 miljun	
10.	ma fihx kliem	
11.	Magħqudin fid-Diversità	
12.	id-9 ta' Mejju	

TMIEM IL-KARTA

PAĠNA VOJTA